Культура & art Могилевщина

Информационно-методическое издание

№ 1
2021

Редакционный совет:

О.Ф.Хмельков,
директор УК «Могилевский областной методический центр народного творчества и культурно-просветительной работы»

И.В.Балавнева,
заместитель директора

В.И.Волчкова,
К.В.Башаримова,
Е.И.Хмелькова.

ФЕСТЫВАЛІ, КОНКУРСЫ

З КРЫНІЦ НАРОДНЫХ

БУДНИ КЛУБНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ

УЧЕБА КАДРОВ

ШЧЫРА ВІНШУЕМ!

212030
г.Могилев, ул.Первомайская, 10
УК «Могилевский областной методический центр народного творчества и культурно-просветительной работы»

http://mogomc.by/
e-mail: mogomc@tut.by

Содержание

Валянціна Валчкова. Вынікі работы клубных устаноў Магілёўскай вобласці за 2020 год.......3

Светлана Козлова. Формирование культурных традиций на селе с задействованием имеющегося в регионе культурного потенциала.......10

Фестывалі, конкурсы

Аляксандр Кузняцоў. Абласны агляд-конкурс «У далонях маёй Беларусі».......12

З крыніц народных

Дар'я Пархоўчанка. Абрад Грамніцы ўзнавілі ў Магілёўскім раёне, сцэнарый.......18

Дайджест. А у нас сегодня Масленица.......22

Ольга Нигоматулина. К теще на блины, сценарий.......30

Будни клубных учреждений

Кристина Башаримова. В объективе - молодые специалисты.......34

Анна Гурло. Вместе против наркотиков.......38

Учеба кадров

Кристина Башаримова. Белорусская народная кукла в современной жизни 40

Кристина Башаримова. Душа народа - в песне.......44

Шчыра віншуем!

Наталля Шулікава. Заслужанаму аматарскаму калектыву Рэспублікі Беларусь народнаму хору народнай песні імя В.Я.Балаханава - 45 год.......46

Вынікі работы клубных устаноў Магілёўскай вобласці за 2020 год

На 01.01.2021 у клубную сістэму Магілёўскай вобласці ўваходзіла 348 клубных арганізацый.

За 2020 год клубнымі ўстановамі праведзена 96249 культурных мерапрыемстваў пры заданні 92700 мерапрыемстваў. Выкананне мэтавага абласнога прагнознага паказчыка Дзяржаўнай праграмы «Культура Беларусі» на 2016-2020 гады па культурных мерапрыемствах склала 103,8 %.

Не выкананы мэтавы паказчык па колькасці культурных мерапрыемстваў установамі цэнтралізаваных клубных сістэм Бялыніцкага, Быхаўскага, Дрыбінскага, Клімавіцкага, Клічаўскага, Круглянскага, Шклоўскага раёнаў, клубнымі арганізацыямі г.Бабруйска, Дварцом культуры вобласці.

Праведзена 33303 платных культурных мерапрыемстваў, удзельнікамі якіх стала 746886 чалавек, а таксама 300 мерапрыемстваў анлайн. Да ўзроўню 2019 года колькасць наведвальнікаў платных мерапрыемстваў склала 60,9%, да ўзроўню 2015 года – 39,2%.

На ўзровень сярэднеабласнога паказчыка па колькасці наведвання платных мерапрыемстваў у суадносінах 2020 года да 2015 года (39,2%) не выйшлі: установы г.Бабруйска (5,6%), Шклоўскі раён (28,5%), Асіповіцкі раён (30,6%), Магілёўскі гарадскі цэнтр культуры і вольнага часу (36,8%), Кіраўскі раён (39,1%).

Культурнае абслугоўванне жыхароў аддаленых і маланаселеных пунктаў, якія не маюць стацыянарных устаноў культуры, ажыццяўляе 21 аўтаклуб, якімі за 2020 год праведзена звыш 4600 культурных мерапрыемстваў.

Дзеля задавальнення разнастайных інтарэсаў і патрэб насельніцтва пры клубных арганізацыях дзейнічае 2769 клубных фарміраванняў, якія наведваюць 27563 удзельнікі, у тым ліку 1397 дзіцячых фарміраванняў, 13321 удзельнік.

У вобласці 504 творчыя калектывы маюць найменні «народны», «узорны», у тым ліку 16 калектываў – званне «Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь». У 2020 годзе 4 калектывы пацвердзілі званне «Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь», 136 – найменні «народны», «узорны», 6 творчым калектывам вобласці прысвоілі найменне «народны», «узорны». Прырост калектываў з найменнямі да 2015 года (471 калектыў) склаў 33 калектывы.

З мэтай падтрымкі аматарскай творчасці на працягу года было праведзена шэраг аглядаў-конкурсаў, фестываляў, якія дэманстравалі іх дасягненні. Гэта:

- міжнародны фестываль-конкурс тэатральнага мастацтва «Тэатральная вясна»;
- міжнародны конкурс інструментальнага мастацтва «Музычная палітра»;
- II Міжнародны фестываль-конкурс мастацтваў «Золотая мечта»;
- міжнародныя дыстанцыйныя конкурсы: конкурс мастацтваў «Яркія агні», фотаконкурс «Поры года», конкурс

Вынікі работы

дзіцячых анімацыйных мультфільмаў «Залаты Баніфацый», конкурс дзіцячага выяўленчага мастацтва «Мир красоты в красках», вакальны конкурс «Радуга голосов», конкурс ілюстрацый да літаратурных твораў;

- абласны конкурс гарманістаў і выканаўцаў прыпеўкі «Падняпроўскі гармонік»;
- абласны агляд-конкурс калектываў мастацкай творчасці і індывідуальных выканаўцаў XV рэспубліканскага фестывалю народнай творчасці ветэранскіх калектываў «Не старэюць душой ветэраны»;
- абласны конкурс дэкаратыўна-прыкладной творчасці «Дажынкавы вянок».

У рамках рэспубліканскага свята «Купалле» («Александрыя збірае сяброў») была арганізавана работа выставы-кірмашу «Александрыйскі кірмаш», тэматыкай якой стала «Свята нацыянальнага касцюма». На 4-х паралельных радах працавалі розныя экспазіцыйна-тэматычныя падворкі, якія прадстаўлялі ўдзельнікі ўсіх рэгіёнаў Беларусі і горада Мінска, рэгіёнаў Расіі і Украіны. Была арганізавана работа цэнтраў народных рамёстваў, народных гульнявых атракцыёнаў, тэматычнай экспазіцыі ткачых «Спадчына традыцый Падняпроўя». Праведзена ўрачыстае адкрыццё свята, парад-дэфіле рэканструяваных касцюмаў нацыянальных строяў рэгіёнаў Беларусі, Расіі і Украіны. На двух выставачных экспазіцыях былі прадстаўлены работы ўдзельнікаў абласнога конкурсу-выставы «Беларускі народны касцюм Магілёўшчыны», які праводзіўся па дзвюх намінацыях «Лепшы традыцыйны рэканструяваны касцюм» і «Лепшы этнакасцюм». У двух намінацыях прынялі ўдзел каля 40 конкурсных работ – касцюмаў і калекцый.

Абласны агляд-конкурс калектываў мастацкай творчасці і індывідуальных выканаўцаў XV рэспубліканскага фестывалю народнай творчасці ветэранскіх калектываў «Не старэюць душой ветэраны»

Па выніках конкурсу журы вызначыла пераможцаў:

намінацыя «Лепшы традыцыйны рэканструяваны касцюм»:

дыплом Гран-пры – Забаўская Ірына Пятроўна, кіраўнік народнага ансамбля народнай песні «Вязанка» Вязьеўскага СДК ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Асіповіцкага раёна»;

дыплом I ступені – Далецкая Алеся Віктараўна, Яцкевіч Таццяна Аляксееўна, раённы Цэнтр культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Чавускага раёна»; Сапажкова Таццяна Міхайлаўна, метадыст-майстар раённага Дома рамёстваў ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Клімавіцкага раёна», Семчанка Наталля Віктараўна, настаўнік дэкаратыўна-прыкладной творчасці ДУА «Клімавіцкая дзіцячая школа выяўленчага мастацтва»; Зэлікава Святлана Іванаўна, майстар народных промыслаў (рамёстваў),

Хізанейшвілі Ірына Вітальеўна, кіраўнік народнага аматарскага аб'яднання «Скарбніца» раённага Дома рамёстваў ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Горацкага раёна».

Намінацыя «Лепшы этнакасцюм»:

дыплом Гран-пры – Цімашэнка Святлана Рыгораўна, Барысенка Аляксандра Юр'еўна, народная студыя дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва «Чараўніцы» УК «Магілёўскі гарадскі цэнтр культуры і вольнага часу», за калекцыю касцюмаў «Купалінка», «Родныя вытокі»;

дыплом I ступені – Кавалёва Таццяна Іванаўна, майстар народных промыслаў (рамёстваў) раённага Дома рамёстваў ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Хоцімскага раёна»; Меснік Соф'я Эдуардаўна, дырэктар раённага Дома рамёстваў ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Глускага раёна».

На высокім арганізацыйным і творчым узроўні былі арганізаваны мерапрыемствы пляцоўкі «Свята з Бялынам» у рамках XXVII Дня беларускага пісьменства ў г.Бялынічы. Для гасцей свята была арганізавана работа тэматычнай пляцоўкі «Вянок беларускіх казак». Пераможцамі конкурсу тэатралізаваных пастановак-прэзентацый тэматычных пляцовак стаў Магілёўскі гарадскі цэнтр культуры і вольнага часу.

У межах Дня беларускага пісьменства праведзены рэгіянальны конкурс дэкаратыўна-прыкладной творчасці аб'ёмнай скульптуры «Залаты птах». На конкурсе было прадстаўлена 65 творчых работ, выкананых у тэхніках розных відаў дэкаратыўна-прыкладной творчасці. Па выніках конкурсу дыпломам Гран-пры быў узнагароджаны Кудзікаў Сяргей Аляксандравіч, майстар па мастацкім каванні раённага Дома рамёстваў ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Мсціслаўскага раёна» за работу «Ворона Бабы Ягі».

Яшчэ адзін абласны конкурс прайшоў у рамках свята Дня беларускага пісьменства – конкурс дэкаратыўна-прыкладной творчасці «Залатая яблынька», у якім 37 майстроў вобласці ў рэжыме рэальнага часу выраблялі невялікія вырабы па матывах казак. Па выніках конкурсу дыпломамі I ступені былі ўзнагароджаны: Арлоў Аляксандр Васільевіч, народны майстар па ганчарству і кераміцы (Бабруйскі раён), Мачульскі Арцём Аляксандравіч, майстар па кераміцы і ганчарстве (Горацкі раён), Беланожка Галіна Мікалаеўна, майстар па вырабе тэкстыльнай лялькі (г.Магілёў), Давыдаў Віктар Іванавіч, майстар разьбы па дрэве (Касцюковіцкі раён), Якавенка Вячаслаў Мікалаевіч, народны майстар па кераміцы (Крычаўскі раён), Максіменка Максім Валер'евіч, майстар разьбы па дрэве (Крычаўскі раён), Северцава Таццяна Уладзіміраўна, майстар па саломапляценні (Горацкі раён), Быстрова Анжэла Аляксандраўна, майстар па саломапляценні (Быхаўскі раён).

Нягледзячы на стрымальныя фактары пандэміі, у рэгіёнах былі праведзены творчыя праекты ў рэжыме рэальнага часу: рэгіянальны конкурс выканаўцаў патрыятычнай і моладзевай песні, прысвечаны памяці героя Савецкага Саюза Лёні Лорчанкі, раённы фестываль аматарскіх тэатральных калектываў «Бялыніцкая тэатральная восень» (Бялыніцкі раён); рэгіянальны фестываль дзіцячай творчасці «Зоркі над Бесяддзю» (Хоцімскі раён); III раённы конкурс літаратурнай творчасці «Краснаполь-

Вынікі работы

шчына ў сэрцы маім» (Краснапольскі раён); рэгіянальнае этнасвята «У госці да радзімічаў» (аграгарадок Радамля Чавускага раёна); раённы фестываль народнай творчасці і рамёстваў «Глушанскі хутарок» (п.Глуша, Бабруйскі раён); фестываль «Макавей» (Слаўгарадскі раён); свята-кірмаш «Дзень варэння» (Чэрыкаўскі раён) і іншыя.

Ува ўсіх рэгіёнах вобласці, паранейшаму, застаюцца запатрабаванымі ў арганізацыі сямейнага вольнага часу масавыя гулянні і святы, фальклорнаабрадавыя праграмы, заснаваныя на традыцыях святаў і абрадаў народнага календара: Каляды, Масленіца, Купалле, Сёмуха, Пакрова і іншыя.

З мэтай стварэння ўмоў для развіцця народных мастацкіх рамёстваў у Магілёўскай вобласці дзейнічаюць 17 Дамоў (Цэнтраў) рамёстваў і Быхаўскі раённы Цэнтр культуры народнай творчасці і рамёстваў, з якіх 5 знаходзяцца ў сельскай мясцовасці. За 2020 год раённымі Дамамі (Цэнтрамі) рамёстваў праведзена звыш 2600 культурных мерапрыемстваў.

Рэгіянальнае этнасвята «У госці да радзімічаў», Чавускі раён

III раённы конкурс літаратурнай творчасці «Краснапольшчына ў сэрцы маім», Краснапольскі раён

Упершыню ў снежні мінулага года была праведзена навагодняя выстава-кірмаш «Новы год ідзе па вялікай планеце», у якой прынялі ўдзел спецыялісты Дамоў (Цэнтраў) рамёстваў, майстры дэкаратыўна-прыкладной творчасці вобласці з 16 раёнаў вобласці і г.Магілёва.

Для папулярызацыі народных мастацкіх рамёстваў, розных накірункаў і жанраў дэкаратыўна-прыкладной творчасці ў рэгіёнах вобласці былі праведзены: V Міжрэгіянальны фестываль-конкурс народнай творчасці «Крычаўскі канёк» (Крычаўскі раён); раённы фестываль дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва «Саламяны павук» (Быхаўскі раён); рэгіянальны фестываль народных промыслаў і рамёстваў «Краснапольскі глечык», раённы конкурс «Лялька-брэнд Краснапольшчыны», рэгіянальны конкурс «Незабытыя рамёствы» (Краснапольскі раён); раённы фестываль-кірмаш народных рамёстваў «Асіпоўшчына рамесная» (Асіповіцкі раён); штогадовы пленэр па ганчарстве і кераміцы майстроў-керамістаў (Цэнтр рамёстваў п.Глуша Бабруйскага раёна), раённы конкурс дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва «Чароўны вулей» (Бабруйскі раён), рэгіянальнае

дыстанцыйнае свята-конкурс «Свята Лялькі» (Круглянскі раён) і іншыя.

Арганізаваны ўдзел 37 майстроў дэкаратыўна-прыкладной творчасці вобласці ў рэспубліканскай выставе сучаснага народнага мастацтва «Калядныя ўзоры», дзе Магілёўская вобласць была прадстаўлена асобнай экспазіцыяй.

У абласны банк дадзеных майстроў дэкаратыўна-прыкладной творчасці ўваходзіць звыш 400 майстроў і ўмельцаў вобласці. У Беларускі саюз майстроў народных мастацкіх рамёстваў уваходзяць 102 майстры, 21 майстар мае статус «народны майстар».

Для рэалізацыі ўласнай сувенірнай прадукцыі ў раёнах пры дамах, цэнтрах рамёстваў арганізавана работа 3 салонаў-крам, 3 сувенірныя лаўкі ў гандлёвых аб'ектаў, 1 мастацкі салон, 4 установы арганізуюць продаж сувеніраў праз сувенірныя лаўкі пры раённых музеях. Майстры маюць магчымасць прадаваць сваю сувенірную прадукцыю таксама на выставах-кірмашах у рамках культурных падзей, якія праводзяцца на тэрыторыі Магілёўскай вобласці.

У лютым 2020 года элемент нематэрыяльнай спадчыны Магілёўскай вобласці «Мастацкія практыкі саломапляцення Магілёўскай вобласці: г.Магілёў, г.Бабруйск, г.Быхаў, г.Горкі, аграгарадок Кароўчына Дрыбінскага раёна, г.Кіраўск, г.Клічаў, в.Гронаў Чэрыкаўскага раёна» занесены ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь. На сёння ў Магілёўскай вобласці 14 аб'ектаў нематэрыяльнай спадчыны занесены ў спіс.

Ва ўмовах сітуацыі, што склалася з пандэміяй удзел у міжнародных конкурсах і фестывалях ажыццяўляўся дыстанцыйна. Усяго творчыя калектывы і майстры дэкаратыўна-прыкладной творчасці вобласці прынялі ўдзел у каля 80 культурных падзеях краін блізкага і далёкага замежжа. За 2020 год за ўдзел у міжнародных, рэспубліканскіх конкурсах, фестывалях (у тым ліку і анлайн) творчыя калектывы і майстры былі адзначаны дыпломамі рознай ступені: Гран-пры – 17, дыплом I ступені – 191, дыплом II ступені – 102, дыплом III ступені – 49.

У 2020 годзе заключаны пагадненні аб культурным супрацоўніцтве паміж установай культуры «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр народнай творчасці і культурна-асветнай работы» і ДАУК «Бранскі абласны метадычны цэнтр «Народная творчасць». У рамках раней заключаных пагадненняў аб культурным супрацоўніцтве адбылася відэаканферэнцыя з удзелам спецыялістаў Магілёўскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці і культурна-асветнай работы і Навукова-метадычнага цэнтра павышэння кваліфікацыі ў сферы культуры пры Міністэрстве культуры Азербайджана.

У рамках дамоўленасці з Міжнароднай Асацыяцыяй фалькло-

Момант падпісання пагаднення аб культурным супрацоўніцтве паміж УК «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр народнай творчасці і культурна-асветнай работы» і ДАУК «Бранскі абласны метадычны цэнтр «Народная творчасць»

Вынікі работы

Дэлегацыя Магілёўскай вобласці ў Румыніі

ру была арганізавана паездка дэлегацыі Магілёўскай вобласці ў Румынію, дзе размяшчаецца дзелавы цэнтр Асацыяцыі, з ліку спецыялістаў цэнтра і дырэктароў раённых, гарадскіх клубных устаноў Магілёўскай вобласці для абмену вопытам па арганізацыі работы клубных устаноў.

Разам з прадстаўнікамі ДКУ ЛО «Дом дружбы Ленинградской области», кіраўнікамі нацыянальна-культурных грамадскіх аб'яднанняў беларускай культуры і бібліятэк Ленінградскай вобласці і Санкт-Пецярбурга Расійскай Федэрацыі праведзены круглы стол, прысвечаны 138-мі гаддзю з дня нараджэння Янкі Купалы ў фармаце відэаканферэнцыі.

Адбыўся сумесны семінар-практыкум па выцінанцы з удзелам спецыялістаў Дамоў (Цэнтраў) рамёстваў Магілёўскай вобласці, спецыялістаў Новасібірскага цэнтра беларускай культуры, устаноў культуры Новасібірскай вобласці.

Клубнымі арганізацыямі аказваецца звыш 70 відаў культурных паслуг, а таксама звыш 30 відаў дадатковых паслуг. Пазабюджэтная дзейнасць дазваляе клубным арганізацыям паляпшаць матэрыяльна-тэхнічную базу ўстаноў.

Шмат якія раёны рэалізуюць праекты з прыцягненнем замежнай дапамогі. Па выніках рэалізацыі праектаў пры Краснапольскім раённым Доме рамёстваў арганізавана работа ганчарнай майстэрні, закуплены спартыўны інвентар, абсталяваны дзіцячы пакой гульняў і забаваў у моладзевым Цэнтры культуры «Міраж», набыты жаночыя народныя касцюмы. У Быхаўскім Цэнтры культуры, народнай творчасці і рамёстваў набыты швейныя машыны, швейна-вышывальная машынка, ткацкія станкі. Пры Асіповіцкім раённым Цэнтры народных рамёстваў і дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва ў рамках праекта міжнароднай тэхнічнай дапамозе «Мастацтва за інклюзію» была адкрыта інклюзіўная студыя керамікі «Калаўрот».

Усе віды паслуг клубных арганізацый запатрабаваны, але ў рознай ступені, прапануюцца для ўсіх узроставых груп насельніцтва, з улікам асноўных крытэрыяў: стылю жыцця, каштоўнасцяў, захапленняў, асабістых пераваг, інтарэсаў, узросту, узроўню адукацыі, культурнага асяроддзя, прыбыткаў, выдаткаў і інш. Матэрыяльна-тэхнічныя магчымасці клубных арганізацый таксама ўплываюць на попыт паслуг, пэўную абмежаванасць аўдыторыі, што вызначаецца, напрыклад, колькасцю пасадачных месцаў у залах, умяшчальнасцю аўдыторыі і інш.

Найбольш запатрабаванымі з'яўляюцца масавыя мерапрыемствы (фестывалі, святы, народныя гулянні і інш.), мерапрыемствы рэкрэацыі і забаўляльныя, юбілеі, урачыстасці, індывідуальныя формы з выездам на месца спажыўца, касцюмаваныя балі (выпускны, касцюмаваны, навагодні, маскарад); карнавал, шэсце.

Па-ранейшаму, устойлівым попытам карыстаюцца тэатралізаваныя, абрадавыя мерапрыемствы, заснаваныя на традыцыях святаў і абрадаў народнага календара. У апошнія гады сталі запатрабаванымі сямейна-родавыя святы і абрады: «Імянарачэнне», «Хрысціны», «Сватанне», «Вяселле», «Улазіны». Увесь час ідзе працэс абнаўлення спектра клубных фарміраванняў і іх перапрафіляванне ў залежнасці ад змены інтарэсаў, у 2020 годзе было зарэгістравана 65 новых клубных фарміраванняў.

Асноўнай праблемай развіцця клубнай дзейнасці з'яўляецца несвоечасовае рэагаванне і карэкцыя практык дзейнасці ўстаноў у адпаведнасці з пастаяннай зменай інтарэсаў і запатрабаванняў насельніцтва і задачамі развіцця чалавечага капіталу.

Апроч таго, па-ранейшаму, адной з найскладаных рэсурсавых праблем застаецца нястача кваліфікаваных спецыялістаў – у асобных выпадках назіраецца адставанне прафесійных кампетэнцый клубных работнікаў ад узроўню сучасных тэхналогій культурна-забаўляльнай дзейнасці.

Заданні на 2021 год:

• Ажыццяўляць штомесячны кантроль выканання прагнозных паказчыкаў Дзяржаўнай праграмы «Культура Беларусі» на 2021-2025 гады.

• У Год народнага адзінства ўдзяліць увагу культурна-асветніцкай рабоце, патрыятычнаму выхаванню насельніцтва, асабліва звярнуць увагу на падлеткава-моладзевую аўдыторыю.

• Звярнуць увагу на выніковасць дзейнасці клубных фарміраванняў, для чаго патрэбна часцей практыкаваць правядзенне справаздачных мерапрыемстваў клубных фарміраванняў, клубных устаноў, дзе б дэманстраваліся гэтыя вынікі. Асаблівую ўвагу надаць рабоце клубных фарміраванняў на павелічэнне колькасці іх удзельнікаў.

• Актывізаваць работу па выяўленні і фіксацыі элементаў нематэрыяльнай спадчыны, якая з'яўляецца часткай падмурка, на якім падрастаючае пакаленне фарміруе свае маральныя і духоўныя пачаткі.

• Звярнуць увагу на арганізацыю Дамамі (Цэнтрамі) рамёстваў раённых выстаў, што дэманструюць увесь спектр творчасці майстроў усяго раёна, а таксама на фарміраванне кожнай установай свайго брэндавага раённага мерапрыемства па папулярызацыі творчасці майстроў дэкаратыўна-прыкладной творчасці раёна. Пры гэтым задзейнічаць патэнцыял майстроў, якія ўваходзяць у спіс рэгіянальных банкаў дадзеных.

• Акцэнтаваць увагу на ўзбагачэнне зместу традыцыйных фестываляў, святаў, што праводзяцца ў рэгіёнах вобласці на прадмет масавага задзейнічання насельніцтва.

• Паставіць на кантроль абнаўленне рэпертуараў творчых калектываў, што дзейнічаюць пры клубных установах, з той мэтай, каб калектывы былі здольныя фарміраваць канцэртныя праграмы рознай тэматыкі.

• Метадычным службам акцэнтаваць увагу на стварэнне метадычных фондаў раённых цэнтралізаваных клубных сістэм, сельскіх клубных устаноў, у тым ліку і фонда метадычных матэрыялаў для арганізацыі заняткаў клубных фарміраванняў.

Валянціна Валчкова,
начальнік аддзела УК «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр НТ і КАР»

Выніkі работы

Формирование культурных традиций на селе с задействованием имеющегося в регионе культурного потенциала

Костюковичский район имеет богатую героическую историю, огромный духовный, культурный и интеллектуальный потенциал. Это, в принципе, то, что имеет каждый район, это то, на основе чего мы можем сплотить людей для достижения самой важной цели – воспитание подрастающего поколения в духе гражданственности и патриотизма. И от такого поколения будет зависеть, какое место в будущем займет культурный потенциал района в формировании ценностных ориентиров людей.

Одной из долгосрочных целей в работе учреждений централизованной клубной системы Костюковичского района разработка нового механизма повышения конкурентоспособности клубных учреждений района, задействование исторического и культурного потенциала для создания новых культурных событий в каждом населенном пункте, а также создание системы передачи знаний о локальных народных традициях.

Значимым достижением в этом направлении стал творческий проект по сохранению и развитию традиционной культуры «Традиции Костюковщины – МОЛОДЫМ!» и проект для детской аудитории «Возвращение к истокам». Проекты были направлены на формирование стойкого интереса у подрастающего поколения к культуре во всех ее проявлениях, знакомство и приобщения к местным традициям, обычаям и обрядам.

Реализация проектов началась с 2016 года. За это время было проведено ряд экспедиций и собран богатейший фольклорно-этнографический материал, часть которого легла в основу культурных мероприятий, которые были организованы на базе сельских клубных учреждений и которые со временем могут перейти в разряд культурных традиций:

- ярмарка-обряд «Гусінае свята» на базе Белодубровского сельского Дома культуры;

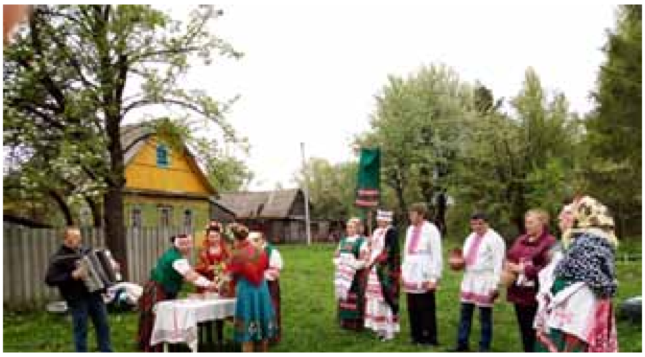

Обрядовый праздник «Свята Юр’я»

Народный праздник «Луков день»

- праздник-ярмарка «Ільінскі кірмаш» на базе Новосамотевичского клуба свободного времени;
- праздник «Свята бульбы» в Забычанском сельском клубе;
- праздник «Яблочный Спас» на базе Муравильского сельского Дома культуры;
- народный праздник «Луков день» в Тупичинском сельском Доме культуры;
- обрядовый праздник «Свята Юр'я» в Бороньковском сельском Доме культуры.

Особой популярностью пользуется свадебный обряд «Закіданне зайца», записанный от жительницы д.Муравилье Татьяны Алипченко и восстановленный на базе Муравильского СДК. В 2020 году на базе Тупичинского СДК был разработан свой уникальный сценарий этого свадебного обряда. Он также востребован у населения. В 2021 году планируется проведение обрядового праздника «Сораки» на базе Селецковского СДК.

В рамках проекта «Возвращение к истокам» для детской аудитории разработан цикл познавательных программ, которые знакомят детей с праздниками и обрядами региона, культурными традициями через погружение в активную творческую деятельность. Осваивание материала проходит совместно с носителями фольклора.

В рамках проекта «Возвращение к истокам» на базе сельских клубных учреждений оформлены тематические уголки «Беларуская хатка». На базе Шарейковского СДК разработана интерактивная программа «Интерактивная белорусская хатка» для практического ознакомления детей и подростков с предметами и условиями быта белорусских деревень.

Массовые праздники, построенные на местном самобытном материале, на основе авторских сценариев, привнесли в культурную жизнь нашего района свою изюминку – это яркие образы, ни на что не похожая режиссура, местный колорит.

Светлана Козлова, директор ГУК «Централизованная клубная система Костюковичского района»

Праздник «Свята бульбы»

Ярмарка-обряд «Гусінае свята»

Фестывалі, канкурсы

Абласны агляд-конкурс «У далонях маёй Беларусі»

Пераможцы абласнога агляду-конкурсу аматарскіх тэатральных калектываў «У далонях маёй Беларусі»

Абласны агляд-конкурс аматарскіх тэатральных калектываў «У далонях маёй Беларусі» праходзіць з 2011 года адзін раз у два гады. Арганізатарам агляду-конкурсу з'яўляецца ўстанова культуры «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр народнай творчасці і культурна-асветнай работы». Асноўныя мэты, якія ставяць арганізатары – гэта захаванне тэатральных традыцый Магілёўскай вобласці, падтрымка і развіццё тэатральнага мастацтва ва ўсіх яго разнавіднасцях, а таксама выяўленне новых творчых тэатральных калектываў і выканаўцаў.

У лютым-сакавіку 2021 года прайшоў чарговы агляд-конкурс «У далонях маёй Беларусі». У склад журы ўвайшлі: А.Ф.Хмялькоў, дырэктар УК «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр НТіКАР», старшыня Рэспубліканскага савета па пытанням клубнай дзейнасці і народнай творчасці пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь, член рэспубліканскай атэстацыйнай камісіі па рабоце з непрафесійнымі (аматарскімі) калектывамі мастацкай творчасці Магілёўскай вобласці, старшыня журы; І.В.Балаўнёва, намеснік дырэктара УК «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр НТіКАР», член рэспубліканскай атэстацыйнай камісіі па рабоце з непрафесійнымі (аматарскімі) калектывамі мастацкай творчасці Магілёўскай вобласці; Зінаіда Іванаўна Білык, галоўны рэжысёр УК «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр

НТіКАР»; Л.Д.Янчыцкая, метадыст па тэатральным мастацтве УК «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр НТіКАР», член рэспубліканскай атэстацыйнай камісіі па рабоце з непрафесійнымі (аматарскімі) калектывамі мастацкай творчасці Магілёўскай вобласці; А.П.Кузняцоў, метадыст УК «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр НТіКАР», член рэспубліканскай атэстацыйнай камісіі па рабоце з непрафесійнымі (аматарскімі) калектывамі мастацкай творчасці Магілёўскай вобласці.

Конкурс праходзіў у два этапы. На першым этапе журы выязджала на занальныя прагляды конкурсных работ аматарскіх тэатральных калектываў у гг.Бабруйск, Магілёў і Чэрыкаў. Усяго ў конкурсе прынялі ўдзел больш за дваццаць разнажанравых аматарскіх тэатральных калектываў, студый і тэатраў мініяцюр, што дзейнічаюць на базе ўстаноў культуры Магілёўскага рэгіёна. Тэматыка конкурсных работ сёлета была разнастайнай. Увазе журы былі пададзены ўрыўкі са спектакляў на ваенную тэматыку, дзіцячыя казкі, спектаклі на пабытовыя тэмы, а таксама літаратурныя кампазіцыі. Усе спектаклі праходзілі на беларускай мове, гэта адно з умоў агляду-конкурсу.

І.І.Ткачоў, вядучы фінальнага мерапрыемства агляду-конкурсу аматарскіх тэатральных калектываў «У далонях маёй Беларусі»

Другі этап агляду-конкурсу «У далонях маёй Беларусі» прайшоў 19 сакавіка ў горадзе Магілёве. Вядучым фінальнага мерапрыемства стаў артыст народнага тэатра Краснапольскага раённага Цэнтра культуры Іван Іванавіч Ткачоў, менавіта ён заваяваў Гран-пры Міжнароднага фестывалю-конкурсу тэатральнага мастацтва «Тэатральная вясна». За яскравую і прафесійную работу быў уручаны Падзячны ліст ад Магілёўскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці.

Удзельнікі фінальнага мерапрыемства агляду-конкурсу аматарскіх тэатральных калектываў «У далонях маёй Беларусі»

Фестывалі, конкурсы

На фінальным мерапрыемстве свае работы паказалі лепшыя аматарскія тэатральныя калектывы вобласці. У фінале прынялі ўдзел 10 лепшых аматарскіх тэатральных калектываў.

Кульмінацыйным момантам конкурсу стала ўзнагароджанне калектываў.

Вышэйшую ўзнагароду конкурсу – дыплом Гран-пры атрымаў тэатр чытальнікаў «Вытокі» ДУА Магілёўскі дзяржаўны каледж мастацтваў» г.Магілёва за літаратурна-пластычную кампазіцыю па паэме А.Казекі «Марыйка», рэжысёр А.Ерашук. У аснову твора ляглі ўспаміны маці паэта і рэальныя трагічныя падзеі, што адбыліся падчас Вялікай Айчыннай вайны. Спектакль атрымаўся яркім і насычаным. Прагляदаліся цікавыя рэжысёрскія хады. Прафесійна падабрана музычнае і мастацкае афармленне спектакля. Валоданне артыстамі паэтычным словам

*Тэатр чытальнікаў «Вытокі»
ДУА Магілёўскі дзяржаўны каледж мастацтваў»,
г. Магілёў
літаратурна-пластычную кампазіцыю па паэме
А.Казекі «Марыйка»*

у спалучэнні з яркай харэаграфіяй, пластычнай выразнасцю ўздзейнічала на гледача і пакінула моцнае незабыўнае ўражанне. Літаратурна-пластычная кампазіцыя, у выкананні навучэнцаў тэатральнага аддзялення стала пранікнёным творчым заклікам да кахання, міру і стварэння.

*Тэатр чытальнікаў «Вытокі»
ДУА Магілёўскі дзяржаўны каледж мастацтваў»,
г. Магілёў
літаратурна-тэатралізаваная кампазіцыя па
аповесці М.Гарэцкага «Цёмны лес»*

Дыпломам I степені быў узнагароджаны тэатр чытальнікаў «Вытокі» ДУА Магілёўскі дзяржаўны коледж мастацтваў» г. Магілёва за літаратурна-тэатралізаваную кампазіцыю па аповесці М.Гарэцкага «Цёмны лес», рэжысёр З.Білык. Няпростая па форме літаратурна-тэатралізаваная кампазіцыя з першых хвілін не абяцала забаўкі, а наладжвала гледача на сур'ёзнасць. У кампазіцыі пададзены лес у чатырох порах года. Цікавую рэжысёрскую знаходку прадставіла ўвазе гледача рэжысёр. Яна скарыстала шумавыя прылады, голас артыстаў у перадачы гукавых эфектаў лесу і яго насельнікаў.

Народны тэатр чытальнікаў «Сюжэт» раённага Цэнтра культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Магілёўскага раёна»

Дыпломам II ступені быў удастоены народны тэатр чытальнікаў «Сюжэт» раённага Цэнтра культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Магілёўскага раёна» за літаратурна-музычную кампазіцыю па аповесці Я.Коласа «Хмарка», рэжысёр А.Феактыстава. Асноўнай ідэяй рэжысёра было паказаць, што не трэба шукаць шчасце, недзе далёка на чужыне, калі яно побач там, дзе ты нарадзіўся. Сваёй работай рэжысёр падняў сур'ёзную праблематыку. Дзеянне кампазіцыі пачынаецца з вакзала, пасажыры імкнуцца з'ехаць са сваёй зямлі, што б знайсці лепшае жыццё. Артыстка, якая іграла ролю «хмаркі», цудоўна яе выканала.

Дыпломам III ступені быў узнагароджаны народны тэатр УК «Палац культуры вобласці» г. Магілёва, які прадставіў спектакль па паэме М.Гусоўскага «Песня пра зубра», рэжысёр А.Кускова. Цікавы гістарычны сюжэт спектакля. Рэжысёр скарыстаў яркія і прадуманыя касцюмы таго часу. У пастаноўцы задзейнічаны ўсе артысты, якія ствараюць дынамічныя і масавыя сцэны, што прыўносяць у спектакль адменную відовішчнасць. Артысты ўсе каларытныя, у пастаноўцы няма галоўных і другарадных роляў. Спектакль больш для тых, хто хоча падумаць і пашукаць сэнс нават там, дзе яго няма.

Спецыяльнымі дыпломамі былі ўзнагароджаны: у намінацыі «Лепшая рэжысёрская пастаноўка» – народны тэатр ДУК «Палац мастацтваў г.Бабруйска» за спектакль «Бор-

Народны тэатр УК «Палац культуры вобласці» г.Магілёва

Народны тэатр ДУК «Палац мастацтваў г.Бабруйска»

ка», рэжысёр У.Бабініч, а таксама народны тэатр эстрадных мініяцюр «Штрых» раённага Дома культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Шклоўскага раёна» за спектакль па п'есе В.Ткачова «Лялькі», рэжысёр І.Дзегцяронак. Журы не змагло вызначыцца паміж двума пастаноўкамі, таму вырашыла ўзнагародзіць два калектывы.

Дыпломам у намінацыі «Лепшы дзіцячы спектакль» быў узнагароджаны ўзорны тэатр лялек «Паўлінка» Редкарожскага сельскага Дома культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Бабруйскага раёна» за спектакль па матывах беларускіх народных казак «Як коцік матулю шукаў», рэжысёр А.Кірыенка. У спектаклі задзейнічана вялікая колькасць дзяцей. Вельмі цікавай была дзіцячая пастаноўка і маленькія акцёры, якія граючы ў ёй, добра працавалі з лялькамі.

Дыплом у намінацыі «Лепшы акцёрскі ансамбль» быў уручаны творчай групе аўтаклуба ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Кіраўскага раёна» за спектакль па п'есе А.Дударава «Не пакідай мяне», рэжысёр В.Альховік. Рэжысёр добра падабраў акцёрскі ансамбль, які змог з дакладнасцю данесці да гледача ўсе жахі вайны.

У намінацыі «Лепшая мужчынская роля» быў вызначаны Яўген Аношка, творчая група ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Слаўгарадскага раёна» за спектакль па п'есе Э.Піжэнка

Народны тэатр эстрадных мініяцюр «Штрых» раённага Дома культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Шклоўскага раёна»

Узорны тэатр лялек «Паўлінка» Редкарожскага сельскага Дома культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Бабруйскага раёна»

Творчая група аўтаклуба ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Кіраўскага раёна»

Яўген Аношка (першы злева) і ўдзельнікі творчай групы ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Слаўгарадскага раёна»

Таліна Балматкова, тэатральны гурток «Люстэрка» Язерскага Дома культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Чэрыкаўскага раёна»

Народны тэатр «Шалом» ГА «Магілёўская яўрэйская грамада»

«За паўгадзіны да вясны», рэжысёр Н.Купрэенка. П'еса была перакладзена на беларускую мову, у якой падымалася тэма вайны. Дзеянне разгортваецца ў вайсковым лазарэце. За добра згуляную ролю параненага салдата Івана, акцёр атрымаў заслужаную ўзнагароду.

У намінацыі «Лепшая жаночая роля» дыплом уручаны Таліне Балматковай, тэатральны гурток «Люстэрка» Язерскага Дома культуры ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Чэрыкаўскага раёна», яна ж з'яўляецца кіраўніком гуртка. Артыстка атрымала ўзнагароду, за ярка сыграную ролю вясковай кабеты.

Спецыяльным дыпломам «За высокі ўнёсак у развіццё тэатральнага мастацтва» журы ўзнагародзіла народны тэатр «Шалом» грамадскага аб'яднання «Магілёўская яўрэйская грамада», які прадставіў увазе літаратурна-музычную кампазіцыю аўтара Л.Афрэмавай «І памяць сэрца гаворыць», рэжысёр М.Джаліашвілі. Сцэнарый кампазіцыі быў заснаваны на рэальных падзеях.

Іншыя ўдзельнікі агляду-конкурсу былі ўзнагароджаны дыпломамі за ўдзел.

Наступны абласны агляд-конкурс «У далонях маёй Беларусі» адбудзецца ў 2023 годзе.

Аляксандр Кузняцоў,
метадыст установы культуры
«Магілёўскі абласны метадычны цэнтр НТіКАР»

З крыніц народных

Абрад Грамніцы ўзнавілі ў Магілёўскім раёне

У дзяржаўнай установе культуры «Цэнтралізаваная клубная сістэма Магілёўскага раёна» вялікая ўвага надаецца захаванню і адраджэнню народных абрадаў.

Сёлета ў вёсцы Грыбаны ўпершыню цалкам узнавілі аўтэнтычнае славянскае свята Грамніцы. Гэты дзень у народным календары азначае сустрэчу вясны з зімой.

Абрад Грамніцы незаслужана забыты. Для яго ўзнаўлення і адраджэння загадчык аддзела метадычнай работы Феактыстава А.А., метадыст па народнай творчасці Крывашчапава А.А., хормайстар раённага Цэнтра культуры Якаўлева І.В. арганізавалі экспедыцыю, падчас якой быў сабраны, сярод жыхароў аг.Масток, в.Грыбаны, в.Макаранцы, в.Колы, матэрыял па дадзенай тэматыцы.

Актыўны ўдзел у рэканструкцыі абраду прымалі ўдзельнікі ансамбля народнай песні «Мостовчанка» Мастоцкага сельскага клуба, кіраўнік Букініч Мікалай Васільевіч, ансамбль народнай песні «Лянок» Грыбаноўскага сельскага Дома культуры, кіраўнік Бондарава Алена Мікалаеўна.

Па старажытным звычаі ў гэты дзень кабеты робяць свечку-абярэг з воску, а мужчыны запальваюць сакральны агонь.

На працягу года кабеты павінны збіраць свечкавыя апалкі. А напярэдадні Грамніц яны праводзяць абрад у хаце гаспадыні, якая захоўвала ў сябе свечку-абярэг увесь мінулы год. З апалкаў яны робяць новую вялікую свечку-абярэг ад злых духаў на ўвесь наступны год.

Асаблівае месца ў гэтым абрадзе заўсёды адводзілася мужчынам. Яны павінны былі з дапамогай крэсіва і лёну запаліць сакральнае вогнішча – знак ачышчэння і абароны. Ад яго запальвалася спачатку грамнічная свечка, а пасля свечкі ўсіх, хто браў удзел у абрадзе.

Нашы продкі верылі, што грамнічная свечка дапамагае аднадзіць злых духаў ад жывёлы і бараніць хату ад бур. Таксама свечку перадавалі ў вёсцы тым гаспадарам, у якіх праблемы з жывёлай. Лічылася, што, калі абысці адрына з запаленай свечкай, жывёлы будуць пад абаронай, а ўсе беды пройдуць бокам.

Па традыцыі заканчаўся абрад бяседай у хаце гаспадыні, дзе наступны год будзе захоўвацца абярэг.

Дар'я Пархоўчанка,
метадыст 1 катэгорыі
ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Магілёўскага раёна»,
Фотаздымкі – Марыам Табагары,
фотакарэспандэнт газеты «Магілёўскія ведамасці»

З крыніц народных

«Грамнічная свяча”

сцэнарый свята

На дварэ мужчыны запаліваюць вогнішча.

Мужчына: Шаноўны Пярун, дай нам сваю іскрыцу, каб мы пачалі зваць Грамаўніцу.

Разам: Гары-гары ясна, каб жыццё не згасла!

Мужчына: А вонь ужо і жанчыны да нас ідуць.

Да вогнішча падыходзяць жанчыны і дзяўчаты з песняй «Благаславенне”.

Жанчына: Прывітанне хлопцы!
Сёння у нас грамніцы,
зімы палавіцы
Няхай лета ў акенца пастукае,
Громам ясным у небе пагрукае,
Свячу грамнічную,
абярэжную запальвае,
Духаў злых адважвае.
Багіню Грамаўніцу шануем,
разам збіраемся і святкуем.

Жанчына: Мы ж усю ноч не спалі, свячу абярэжную рыхтавалі

Жанчына 2: Все кавалачкі воску прыляпілі.

Жанчына 3: Вось якую Грамаўніцу зрабілі.

Жанчына 4: Ды ў царкве асвяцілі.

Мужчына: Зараз святым вогнішчам апалілі, Бога нашага праславілі.

Мужчына:
Ах ты наша Грамаўніца,
ад холада і сцюжы заступніца,
Дай нам праз святое вогнішча
моц і сілу!
Запалі свячу грамнічную,
выкажы згоду вялічную.

Запальваецца вялікая Грамнічная свяча з якой мужчына абыходзіць вакол кожнага чалавека і запальвае ім свечачкі.

Мужчына: І вас даражэнькія, агнем зберагаю, свечачкі вашы запальваю.

Разам спяваюць «Зіма з Летам сустракаюцца».

1. Зіма з летам сустракалася
Лета ў зімачкі пыталася У-у

2. Чаму Зіма на гару не ідзеш?
Ці ты свайго канца не ждеш? У-у

3. На вуліцу ўжо дзеўкі ідуць
Вясну-красну з леційкам завуць
У-у

4. Ідзі Зіма з кастылёчкамі
Прыйдзі Вясна ды з кіёчкамі

5. Прыйдзі Вясна ды с цвяточкамі
Прыйдзі Лецейка з вяночкамі

Пасля песні жанчыны і дзяўчаты тушаць свечы аб снег і завярнуўшы ў хустачку хаваюць запазуху.

Жанчына: Гадочак святая Грамаўніца ў мяне пражывала, жывёлу маю зберагала, зараз перададзім яе Мікалаеўне, хай і ў яе ў гэтым годзе жывёла будзе ў прыплодзе.

Усе ідуць да хаты Мікалаўны.

Жанчына:

Грамніцы разам сустракаем,
Песні добрыя спяваем,
Злых духаў адганяем,
Дабрабыту ўсім жадаем.

Сяляне перадаюць Грамнічную свячу – Грамаўніцу, новай гаспадыні, у якой былі праблемы з жывёлай.

Тэксты песень

«Благаслаўленне”

Благаславіце дай добрыя людзі
На Стрэчынння нам гуляці,
Ды грамніцы асвячаці.

«Стрэчанне”

А у нас сёння Стрэчанне, Стрэчанне.
Зіма з летам стрэлася, стрэлася.
Лета зіму піхнула, піхнула.
Зіма ножку звіхнула, звіхнула.
Яна пайшла плачучы, плачучы.
Лета пайшло скачучы, скачучы.

А у нас сегодня Масленица!

«Где блины, тут и мы; где с маслом каша – тут и место наше» – один из самых веселых и дружелюбных праздников в году, который отмечают семь дней – Масленица. Неделю люди празднуют, кушают блины, провожают холода, встречая теплое время года.

Масленица – это праздник, который отмечали еще наши предки-славяне. В этом году Масленица пришла на белорусскую землю 8 марта и продлилась до 14 числа. Каждый день проходили особые ритуалы и угощения, но главным атрибутом праздничного стола были и остаются блины. Они символизировали у наших предков солнце – такие же круглые, горячие и румяные. А если весной солнце будет вдоволь – урожай будет богатым, столы – полными, а семьи – счастливыми.

На Могилевщине во всех клубных учреждениях прошли тематические фольклорные мероприятия.

А мы Масленицу встречали!

7 марта Краснопольский Центр культуры открыл масленичную неделю на городской площади г.п.Краснополья. Шумно и ярко прошло настоящее народное гуляние «А мы масленицу встречали!». Веселые зазывалы-скоморохи поднимали людям настроение, выступление народных коллективов «Шчадрэц» и «Субботея» радовали своими зажигательными песнями, от которых многие пускались в пляс. Так же было множество различных конкурсов, в которых соревновались дети и взрослые в силе, ловкости, скорости, сноровке.

Всем Краснопольчанам, было обеспечено хорошее настроение. Праздник удался на славу: веселый, насыщенный, многолюдный. Все от мала до велика зарядились сполна позитивом и яркими эмоциями. Особую атмосферу празднику придавали торговые палатки с сувенирной продукцией или так называемый «Город мастеров».

Жители агрогородков Турья, Горы, Яновка закрыли масленичную неделю 13-14 марта. Большое количество людей собрались около сельских учреждений культуры. Организаторы праздника приложили немало усилий, чтобы проводы зимы прошли на славу. В самом начале праздника выступили ансамбли народной песни «Вербіца» Турьевского СДК, «Яначкі» Яновского СДК, «Пой душа» Горского СДК и солисты сельских учреждений культуры.

Закончились празднования традиционно и по всем канонам – сжиганием чучела Масленицы.

В.В.Ткачева,
заведующий культурно-массовым отделом ГУК «Централизованная клубная система Краснопольского района»

Масленица в Кричеве

13 марта на площадке в микрорайоне Комсомольский в Кричеве отметили фольклорный праздник «Масленица». Работали торговые ряды, выставочные площадки развернули учреждения образования города и района, мастера народного творчества.

Сценическое действо открыли веселые скоморохи, которые активно взаимодействовали с публикой, вовлекая зрителей в подвижные игры, танцы и хороводы, среди которых был и давно полюбившийся кричевлянам танец-хоровод «Маразуля». По традиции масленичных гуляний кульминацией праздника стало сожжение чучела Масленицы, чтобы вместе с ним в обрядовом огне

сгорела зима и поскорее согрелась земля, чтобы весна вступила в свои права.

Традиционная праздничная забава Масленичный столб также пришлась по душе кричевлянам, и абсолютным победителем в этой забаве выступил Иван Побелустик, который с первой попытки взобрался на самый верх и стал обладателем приза.

Праздничная программа продолжилась концертной программой, с конкурсами и танцами, теплым дру-

жеским общением и, конечно же, хорошим настроением, не оставив никого из зрителей равнодушными!

О.В.Скороходова,
режиссер РЦК ГУК «Централизованная клубная система Кричевского района»

Вясёлая Масленіца адбылася ў Шклове!

13 сакавіка, на плошчы каля раённага Дома культуры было асабліва шумна і шматлюдна – праходзіла народнае свята «Вясёлая Масленіца».

З самай раніцы на плошчы ўзводзіліся гандлёвыя рады, свята ўрачыста адкрылася, вабячы ўсіх шклаўчан вясёлымі песнямі, цікавымі гульнямі ды смачнымі масленічнымі пачастункамі.

Насычаная музычная праграма свята складалася з выступленняў народнага ансамбля народнай песні і музыкі «Бліскавіца»раённага Дома культуры, вакальных ансамблей «Дзяўчаты»Гавядскага сельскага Дома культуры і «Чарняначка»

Чарнянскага сельскага клуба, Тамары Лёгкай салісткі з Гарадзецкага сельскага Дома культуры, Віктара Шмагурова з Слабадскога сельскага клуба-бібліятэкі, Веры Азарэвіч з Александрыйскага Цэнтра культуры і вольнага часу і г.д.

Таксама было арганізавана шмат цікавых масленічных гульнях: «Трапны стралок”, «Рыбак і рыбкі”, перацягванне каната, «Лазня”, бой падушкамі на бервяне і г.д. А самыя моцныя і спрытныя хлапчукі мелі магчымасць паспрабаваць залезці на масленічны столб за падарункамі.

На свяце можна было сустрэць латочніц і набыць у іх яркія стужачкі, якія трэба было павязаць на пудзіла Масленіцы, калі хочаш, каб усе твае крыўда і смутак згарэлі разам з ёй. Дарэчы, спальванне пудзіла Масленіцы стала кульмінацыяй свята, сімвалам сустрэчы сапраўднай вясны.

С.Л. Буевіч,
метадыст па рабоце з дзецьмі і падлеткамі
ДУК «ЦКС Шклоўскага раёна”
Фота аўтара і А.Рыбакова, фотакарэспандэнт раённай газеты «Ударны фронт”

Масленицу встречай!

В агрогородке Полыковичи Могилевского района собрались участники любительских коллективов со всего района. Это стало уже доброй традицией каждый год устраивать Масленицу, придерживаясь традиций предков. Каждый день тематиеский.

– В первый день Масленицы начинали готовиться к празднику – этот день называется «Встреча». Сооружали различные сцены, качели и снежные горки. В этот же день собирали из подручных средств чучело Масленицы – символ уходящей зимы, – рассказала культорганизатор Полыковичского сельского Дома культуры Татьяна Жигалина. Главное угоще-

ние всей недели – блины да оладьи. И у каждой женщины свой рецепт блинов был, который они передавали из поколения в поколения и берегли, как настоящую святыню.

– С понедельника начинали готовить и блины. По традиции, первый блин всегда отдавали предкам – его делили на несколько частей и раскладывали на окна. Чтобы предки могли в гости заглянуть, угоститься лакомством и пожелать семье счастья и добра.

Второй день масленичной недели носит название «Заигрыш». В этот день принято проводить сватовство и смотрины. Третий день Масленицы отличается от двух предыдущих богатым столом. Ведь теща зятя в гости ждет.

С четверга уже начинались большие гуляния, всю работу оставляли – этот день называется «Разгул». Катались на санях, с горок, играли в снежки и штурмовали снежные замки. Ходили в гости. Пятницу называ-

ют «Тещины вечерки». По традиции, в этот день теща к зятю с ответным визитом приходила в гости. Субботу –«Золовкины посиделки», молодые хозяйки в свой дом родственников мужа приглашали. В последний день Масленицы – «Прощеное воскресенье», принято прощения у всех просить.

В Могилевском районе своя особенность празднования Масленицы есть. Здесь каждый год делают специальные масляничные обережки, которые в течения года хозяйка в красном уголке хранила или над дверью вешала. «Такую куклу делали на подобие чучела Масленицы: внутри деревянный крестик, который оборачивали льняной тканью и набивали ее соломой. Ее берегли весь год, потому что

верили, что этот оберег все печали от дома отводит, а из семьи негатив забирает. И сжигали куклу вместе с чучелом Масленицы в большом костре. А затем делали взамен новую и клали или вешали на прежнее место. Пепел, который от большого костра оставался – собирали и над полями развеивали, чтобы земля хороший урожай дала», – поделилась Татьяна Жигалина.

Ольга Кривощапова,
методист РЦК
ГУК «ЦКС Могилевского района»

Народнае гулянне Масленіца ў Кіраўску

У нядзелю на плошчы імя Кірава горада Кіраўска масава і весела прайшлі народныя гулянні «Масленіца».

Гараджане прыйшлі сем'ямі, далучыліся да іх і жыхары сельскіх населеных пунктаў. Сумаваць не

прыйшлося нікому: для дзяцей, моладзі і дарослых знайшліся забавы.

Тут пастараліся і культработнікі, і аддзел па адукацыі, спорту і турызму райвыканкама і іншыя ўстановы горада. Работнікі раённага Цэнтра культуры і вольнага часу цікава расказалі пра гісторыю і традыцыі Масленіцы. Гучалі народныя песні ў выкананні салістаў клубных устаноў, вакальных ансамбляў «Скрыплічаначка» Скрыпліцкага сельскага Дома куль-

туры, «Чараўніцы» Дабаснянскага сельскага Дома культуры, «Харашухі» Баравіцкага сельскага Дома культуры, творчыя калектывы Мышкавіцкага сельскага дома культуры.

Прысутныя на свяце вадзілі карагоды і танчылі, удзельнічалі ў гульнях, спартыўных і іншых конкурсах, нават на хуткасць паядання бліноў – галоўнай стравы Масленіцы. Блінамі, шашлыкамі, смажанкамі, рознымі іншымі прысмакамі можна было пачаставацца ў гандлёвай палатцы райспажыўтаварыства, вырабы народнай кухні прадэманстравалі і сяльчане.

Вольга Нігаматуліна,
метыдыст ДУК «Цэнтралізаваная клубная сістэма Кіраўскага раёна»
Фота раённая газета «Кіравец»

Масленичныя гуляния в Костюковичах

14 марта в Костюковичах по традиции прошли главные масленичные гуляния. На площади собрались все те, кто любит этот веселый, очень шумный и народный праздник. Перед началом праздника председатель райисполкома Александр Вячеславович Горбачевский наградил некоторых руководителей творческих коллективов учреждений образования и культуры, которые принимали участие в подготовке концертных номеров на торжественное мероприятие, посвященное подведению итогов работы района. Затем начались Масленичные гуляния.

Персонажи Масленицы совершили путешествие по семи масленичным дням, которые помогли

художественно воплотить на сцене творческие коллективы Шарейковского, Бороньковского, Селецковского, Муравильского, Белодубровского, Тупичинского сельских Домов культуры, Новосамотевичского клуба свободного времени и Пролетарского сельского клуба-библиотеки.

Праздник сопровождали веселые игры, песни, катание на телеге с лошадью, работали тематические площадки «Гусінае свята», «Свята бульбы», «Свята Юр'я». Для самых смелых был установлен столб с призами, работали игровая площадка для детей, организованная Центром внешкольной работы и интерактивная площадка, где семьи провели весело время, приняв участие в эстафете «Смайлик рулит!». На стадионе средней школы №1 проходил спортивный праздник, мастера декоративно-прикладного творчества района для всех участников праздника подготовили выставку-ярмарку кукол-оберегов и сувенирной продукции. Каждый, кто пришел на праздник, получил поцелуй от Масленицы на площадке Боди-АРТ. Но основным атрибутом праздника были, конечно, блины, ассортимент которых был настолько разнообразен, что трудно было даже определиться, какие вкуснее! Закончился праздник сожжением чучела и общим хороводом около костра.

Светлана Захаренко,
заместитель директора
ГУК «Централизованная клубная система Костюковичского района»

К теще на блины

В 2020 году в деревне Чигиринка Кировского района участниками любительского творчества Чигиринского сельского Дома культуры вместе с местными жителями проведено обрядовое Масленичное мероприятие «К теще на блины», которое транслировалось на столичном телевидении.

Масленица — это чудесная праздничная неделя, в которой собрано много приятных традиций и обычаев наших предков одним из самых популярных из них считается поход любимого зятя к теще на блины. На третий день Масленицы, в среду, зятья ходят к теще на блины. Называется этот день «Лакомка», или «Тещины блины». Естественно, зять радует тещу своим приходом не в одиночку, а с женой и детьми. Приглашаются также и другие родственники. Этот традиционный обряд до сих пор проводится в деревне Чигиринка Кировского района.

Блины в этот день — главное традиционное угощение. Конечно, одних блинов здесь маловато. Тут уж: «Что есть в печи — на стол мечи!» На стол «мечутся» капустные и мясные пироги, сало, жаркое, гуляш, мясная поджарка, котлеты. Гости должны были насытиться — среда-лакомка требует, чтобы гости наелись до отвала и без стеснения.

Зять должен есть угощения до «отвала», чтобы тещу не обидеть. В гостях у тещи надо было, не только есть, но и веселится, играть в различные игры, петь песни. Сидеть на Масленицу нельзя. Движение и активность – вот главный смысл этого праздничного дня Масленицы.

Народные обряды, связанные с Широкой Масленицей, не только помогают людям подготовиться в Великому посту, но и укрепляют семейные узы, воспитывают: трудолюбие, доброту, щедрость, милосердие, нравственную чистоту.

Предлагаем вашему вниманию сценарий проведения обрядового Масленичного мероприятия «К теще на блины».

Сценарий обрядового Масленичного мероприятия

Участники клубных формирований-Чигиринского сельского Дома культуры, местные жители, семья Куксик идут по улице от Дома культуры в гости, к теще на блины. По дороге поют песни, частушки.

Частушки масленичные

Мы при всем честном народе
Вам частушки пропоем,
Зиму-матушку проводим
И весну встречать начнем.

Мы на масленой неделе
Праздник не нарушили,
Все друзья плясали, пели,
Мы блиночки кушали!

Как на Масленице нашей
Всем становится теплей.
Уходи, зима, подальше,
Нам с блинами веселей.

Масленица шумная,
Праздник удалой!
В этот день прощаемся,
Зимушка, с тобой.

Мы на Масляной неделе
Сто блинов, наверно, съели.
С медом, маслом и вареньем.
Вкуснотища! Объеденье!

Напеки, теща, блинов,
Да чтоб были пышными,
Нынче маслена неделя,
Можно съесть и лишнего.

Блин с вареньем, блин с икрою,
С родниковою водою.
Праздник солнца к нам пришел,
На душе так хорошо!

Ой, ты Лакомка Среда!
Масляна сковорода!
Повелось со старины,
идем к теще на блины!

Исполняют песню «Как на масленой неделе».

1. Как на масляной неделе
Собрался честной народ.
Блино-сырное веселье
Солнцем по земле идёт.
Позабыли своё горе –
Одолеем как-нибудь.
С песней русское застолье
Даст душе легко вздохнуть.

Припев:
Эх, Масленица,
Сытная, медовая.
Молодёжь несётся с гор –
Румяная, бедовая!
С поцелуями, блинами,
С тройками из года в год,
Веселится всей душою,
Православный наш народ.

2. Аромат на удивленье,
Пышных блинчиков гора,
К ним душистое варенье.
Угощать гостей пора!

Блины с маслом и сметаной,
И с брусникой, и с икрой,
С сыром, с сёмгою багряной –
И начался пир горой.

Припев:

3. В воскресенье блин последний,
Доедают второпях,
Ну, а что уж не доели,
Васька кот доест в сенях.
На прощанье всех простили,
Да и вы простите нас,
Всех блинами угостили,
До свиданья, в добрый час!

Припев:

Подошли к дому тещи. Стучат в дверь. Входят.

1-ый гость: Добрый день, хозяюшка! Мы мимо проходили – слышим в хате смех да веселье, а блинами то как пахнет на всю округу!

2-ой гость: Никак любимого зятя теща на блины ждет!

Зять поет частушку.

Зять:

Говорила моя теща,
а точнее мать жены!
Стал зятек ты что-то тощим,
Приезжай-ка на блины!
Я приехал всей семьей,
подавай блины с вареньем!
Подавай блины с икрой!

Теща: Добрый день, гости дорогие, жданные, званные! Проходите, проходите. Рады гостям, как добрым вестям. Будем Масленицу встречать, зиму провожать! Наша хата, угощеньями богата. Проходите, не стесняйтесь, и блинами угощайтесь! Веселитесь сами – и весь народ с вами!

Теща приглашает гостей к столу.

Зять: Спасибо, тещенька, за приглашение! Печь, стряпать Вы мастерица. Попотчевать Ваши блюда – великая честь. Вы садитесь рядышком, да всех домашних угощайте.

Теща *(говорит зятю):* За приветное слово спасибо! А я уж угощения приготовила. Садись-ка, зятюшка, на по-

четное место, место заветное, в доме главное. Отведай моего угощения!

Зять: Что есть тещенька в печи – на стол мечи!

Все усаживаются за стол. На стол «мечутся» капустные и мясные пироги, сало, жаркое, гуляш, мясная поджарка, котлеты.

Теща начинает кормить зятя блинами, приговаривая.

Теща:

Кушай, дорогой зятек!
Самый лучший твой блинок!
Маслом смазать не забыла
и один заговорила!
Чтобы счастье он принес,
Чтоб невзгоды все унес!

Зять: Хороши Ваши блины, тещенька! В чем же секрет?

Теща: Нет зятек никакого секрета. Самая главная составляющая блинов – это человеческое тепло и радость общения!

Все угощаются и во время застолья поют песни, играют в игры.

1. Конкурс «Самая веселая частушка».

2. Конкурс «Накорми матрешку» *(Кто быстрее перенесет горох ложкой из одной тары в другую, тот выиграл).*

3. Теща загадывает всем загадки.

Участники любительского творчества исполняют песню «Мы давно блинов не ели».

1-ый гость: Ну, спасибо, хозяюшка за угощения!

2-ой гость: Накормила, напоила, развеселила!

3-ий гость: Пора и честь знать. Все перепробовали, всем угостились! Наелись, напились и от души повеселились!

Зять: Спасибо, тещенька, за гостеприимство!

За изыски – поклон Вам низкий!
Пора домой собираться.
В гостях хорошо, а дома лучше!

Участники любительского творчества поют песню «Будьте здоровы, живите богато» и уходят.

Ольга Нигоматулина,
методист ГУК «Централизованная клубная система Кировского района»

Будни клубных учреждений

В ОБЪЕКТИВЕ – МОЛОДЫЕ СПЕЦИАЛИСТЫ

В последнее время самой актуальной проблемой в сфере культуры является обеспечение кадрами, причем специалистами, которые смогут решать современные задачи, стоящие перед сферой. Специалистов для учреждений культуры готовят специальные учреждения образования. Однако, получить знания, умения и навыки – это одно, а суметь применить их на практике – это уже совсем другая задача. Параллельно с получением образования очень важно, чтобы студент, будущий специалист, готовил себя и формировал уважительное и ответственное отношение к своей будущей профессии как к делу всей его жизни. А жизнь, если нужно, внесет свои коррективы.

Знакомьтесь! Татьяна Николаевна Андрейчикова, методист 1 категории учреждения культуры «Могилевский областной методический центр народного творчества и культурно-просветительной работы».

Таня – молодой специалист, в Центр пришла в марте 2020 года. За столь короткое время пребывания в Центре она успела

соткать ручники и салфетки, дорожки и пояса, а также гобелен.

– Таня, расскажи немного о себе, откуда появилось увлечение ткачеством?

– Еще в детстве я любила шить, вышивать, а также рисовать. Всю жизнь меня окружали творческие люди, благодаря которым я сначала попала в художественную школу, а потом в 2012 году поступила в Могилевский государственный колледж искусств на специальность «Дизайн». После окончания колледжа, я пошла дальше и поступила в Белорусский государственный университет культуры и искусств на специальность «Народные ремесла». Каждый семестр на предмете «Материаловедение» мы пробовали различные виды ремесел: соломоплетение, керамика, роспись по стеклу, роспись по ткани, чуть позже резьба по дереву. Все понемногу, в том числе и ткачество. После двух лет обучения мы выбирали себе конкретное направление, чем мы будем заниматься дальше. Я выбрала гобелен, потому что он был более доступный и интересный для меня по сравнению с другими видами ремесел.

– Чем притягивает этот вид творчества?

– Ткачество одно из самых ранних видов декоративно-прикладного искусства, которое не потеряло актуальность на данный момент и продолжает активно развиваться. Гобелен, например, как разновидность ручного ткачества, интересен и сегодня, он несет в себе не только утилитарную функцию, но и выступает как самостоятельное произведение. Интересно, когда из-под твоих рук появляются узоры, которые затем соединяются в единую композицию.

– Какие изделия нравится больше ткать?

– В целом мне нравится ткать все: и пояса, и рушники, и дорожки, и гобелены. По-своему все интересно. Я пробовала разные виды плетения поясов: плетение на пальцах, дощечках, бердо, крученные пояса. Больше всего мне понравилось ткать на бердо. На гобелен уходит больше времени, но работы получаются эффектнее. А так, как гобеленом я занимаюсь уже где-то 4 года и освоила традиционные техники его плетения, мне бы хотелось развиваться дальше и в других видах ткачества. Например, сейчас для меня новое – это освоение ткацкого станка.

– Ты не раз упомянула о таком виде ткачества, как ткачество гобелена. В наши дни мастеров, умеющих ткать гобелены, не так уж много. Знаем, что твоими руками был соткан гобелен «Купалье»

к прошлогоднему республиканскому празднику «Купалье». Над чем сейчас работаешь?

– Сейчас я делаю гобелен для центра по мотивам картины А.Куинджи «Березовая роща». Размер работы – 100х80см. Если говорить о времени, сколько понадобится для его изготовления – примерно несколько месяцев. В гобелене не малую роль играет терпение, так как работа очень монотонная. А у меня с детства любовь к кропотливой работе.

– Какие техники плетения используешь в гобелене?

– Для его создания я использую две основные техники: «ковровый узел» и традиционное шпалерное ткачество. Работа в технике «ковровый узел» достаточно кропотливая. При такой технике гобелен получается объемным и рельефным. Помимо того, что мне надо

проложить основную массу ворса, я его еще остригаю до необходимой длины, которая варьируется на разных участках, чтобы создать эффект пространства. Когда объект на рисунке уходит вдаль, на гобелене этот участок будет гладким, а тот объект, который располагается ближе ко мне, будет более объемным. В данном гобелене используется не менее 15 цветов. В среднем в день у меня получается сплести 2-3 см, бывает и больше. Все зависит от сложности участка, количества цветов нитей, а также размера гобелена.

– Сейчас много говорят о том, что молодежи не интересно народные ремесла, что они не актуальны в современном обществе. Каково твое мнение по этому вопросу?

– Народные ремесла всегда будут актуальны. Все те, кто учится на художественных специальностях, особенно связанных с декоративно-прикладным творчеством, начинают свое обучение с освоения традиционных ремесел, и уже в дальнейшем на этой базе они начинают развиваться и вносят свои изменения в технологии народных ремесел, у них появляется свой стиль работы. И даже не смотря на то, что современные мастера разрабатывают свои авторские техники плетения, вводят в работы современные материалы – в основе лежат технологии, которые идут от истоков ткачества.

Сказать, что народные ремесла забываются, нет, я не думаю, ведь данная тема интересна не только для тех, кто непосредственно связан с творчеством, но и для тех людей, которые в своей профессии далеки от этого. Сейчас

существует множество художественных мастерских по обучению традиционным видам ремесел для людей различных возрастных групп. А также проходит множество выставок и ярмарок, где люди знакомятся с традиционными видами ремесел, участвуют в мастер-классах и приобретают изделия мастеров. К тому же сейчас актуальна тема экологии. А при изготовлении традиционных изделий, как правило, используются экологически чистые материалы, что немаловажно в современной жизни.

– Ты молодой специалист. На начальном этапе работы, какая помощь и поддержка нужна молодому специалисту и ощущаешь ли ты ее в Центре?

– Практически каждому человеку приходится столкнуться с процессом адаптации, приходя на новую работу. Молодому специалисту в этом плане еще сложнее, потому что он, в большинстве случаев, сталкивается с подобным впервые. Первое, с чем сталкивается молодой специалист на работе – недостаток практических знаний. Помимо этого, трудности появляются еще с нового распорядка дня, новых обязанностей, ответственности и с первого знакомства с коллегами. Ведь первое впечатление самое важное.

Здесь, в Центре я получаю колоссальную помощь со стороны моих коллег в освоении технологии ткачества, также во время работы здесь я могу участвовать в семинарах для расширения своих знаний, в республиканских и международных выставках и конкурсах, что для молодого специалиста немаловажно – показать себя и свои умения.

– Какие перспективы ты видишь для себя в будущем, связанные с твоей профессией?

– Перспективы? Пока я работаю в Центре, могу развиваться в направлении ткачества. Я хочу освоить ткачество на станке, чтобы в дальнейшем применять этот навык в своем творчестве. Есть в мыслях различные проекты, в том числе и с коллегами, мы думаем, какие изделия можно изготавливать с помощью ткачества помимо традиционных, пробуем совмещать различные техники и материалы. Есть мысли о том, чтобы разработать мастер-классы на базе Центра по различным видам и техникам ткачества для широкой аудитории.

Беседу вела
Кристина Башаримова,
ведущий редактор
УК «Могилевский областной методический центр НТ и КПР»

Вместе против наркотиков

Межведомственная профилактическая акция «Вместе против наркотиков» прошла в Могилевской области с 24 февраля по 5 марта 2021 года.

Наркомания – это состояние, характеризующееся патологическим влечением к употреблению наркотических веществ, сопровождающееся психическими, а иногда и соматическими расстройствами. Больше всего этой пагубной болезни подвержены подростки и молодые люди. Употребление наркотических средств приводит к деградации личности человека, угрожает нравственному и физическому здоровью нации. В состоянии «дурмана» совершается огромное количество преступлений.

Целью акции стало привлечение внимания широкой общественности к проблеме употребления наркотиков, предупреждение употребления наркотических средств среди подростков и молодежи.

Активное участие в профилактической акции «Вместе против наркотиков» приняли свыше 340 клубных учреждений Могилевской области. На информационных стендах учреждений размещалась информация по пропаганде здорового образа

Расширенное заседание комиссии по делам несовершеннолетних, Кличевский район

Районный конкурс творческих работ, Краснопольский район

жизни, вреде употребления наркотических веществ, об опасных и необратимых последствиях этой пагубной болезни, информация государственных организациях здравоохранения, оказывающих помощь наркозависимым, телефоны и интернет-сайты на которых могут оказать помощь наркозависимым в Беларуси.

Во многих районах прошли акции: «Молодежь, здоровье, успех» (Климовичский район), молодежная акция-концерт «Творчество против наркотиков» (Дворец искусств г.Бобруйска), диско-акция «Мы против наркотиков» (Краснопольский район) и др. В рамках акции многими районами были организованы концерты, публичные выступления, театральные постановки: концертная агитпрограмма «Пьянству-бой» (Быховский район), спектакль профилактической направленности «Прыгоды Бадзюлі» (литературный клуб «Окрыление» Костюковичского районного Центра культуры) и др.

Специалистами клубных учреждений проводились конкурсы, выставки рисунков, плакатов, буклетов, тематической литературы и методических материалов: выставка буклетов учащихся школ Краснопольского района за 2014 – 2021,

выставка плакатов «Научись твердо говорить нет!» (Глусский район), конкурс рисунков «Имя беды – наркотики» (Чаусский район), тематическая выставка «Скажем жизни – Да! Скажем наркотикам – НЕТ!» (Мстиславский район), выставка методической литературы «Не отдавайте жизнь соблазну» (УК «Могилевский ГЦКиД»), выставка декоративно-прикладного искусства «Наркотикам – СТОП» (Бобруйский район) и др.

Учитывая, что при организации мероприятий требуются специфические знания по той или иной тематике, при организации мероприятий культурно-просветительного характера клубные работники привлекали специалистов здравоохранения, правовых органов, учреждений образования. Проводились беседы, лекции, мероприятия, круглые столы: лекция о недопустимости употребления наркотиков совместно с помощником врача Березковской АВОП Болдуевой Е.С. (Хотимский район), беседа «Человек и наркотик совместно с работниками ФАПа (Глусский район), тематическое мероприятие с участием инспектора ИДН Коноваловой Алеси и первого секретаря РК ОО «БРСМ» Клименковой Натальи (Костюковичский район), расширенное заседание комиссии по делам несовершеннолетних с участием помощника прокурора Кличевского района Борисова Н.С. и исполняющего обязанности начальника инспекции по делам несовершеннолетних РОВД Наркевича Е.В. (Кличевский район), круглый стол «Жизнь прекрасна, не теряй ее напрасно!» (Глусский район) и др.

Фрагмент спектакля «Прыгоды Бадзюлі», литературный клуб «Окрыление», Костюковичский район

Проведенные мероприятия были направлены не только на профилактику употребления наркотиков, но и на формирование правил и привычки ведения здорового образа жизни как альтернативы асоциального поведения: спортивная программа «Наша молодежь – выбирает ЗОЖ» (Чериковский район), районный конкурс творческих работ (г.п.Краснополье) в рамках которого ребята со всех школ Краснопольского района выразили свое негативное отношение к наркомании в своих творческих работах, которые были представлены в трех номинациях: видеоролик, презентация, буклет.

Демонстрации кинофильмов сопровождались различными культурно-просветительскими предсеансовыми формами: тематический видеопоказ «На краю пропасти...» (Краснопольский район), кинолекторий «Вместе против наркотиков» (Хотимский район), видеоролики «Изгой», «Наркотики и секреты манипуляции» (Чаусский район), фильм «Как спайс убивает организм» (Костюковичский район) и др.

Правильно организованная работа по профилактике употребления наркотических веществ, объединение в этом направлении усилий всех заинтересованных структур может спасти жизни и судьбы многих людей.

Анна Гурло,
ведущий методист
УК «Могилевский областной методический центр НТ и КПР»

Учеба кадров

Белорусская народная кукла в современной жизни

В народной культуре Поднепровья искусство изготовления куклы - один из древнейших видов народного художественного творчества. Наши предки наделяли кукол особой силой, приписывали им магические свойства и верили, что в них может вселиться душа человека. Изготовление кукол оставалось живой традицией вплоть до середины XX века. Белорусская народная кукла не утратила свою обрядово-символическую функцию, продолжает свою жизнь и сегодня.

Практически в каждом регионе Могилевской области, развит такой вид декоративно-прикладного творчества как изготовление текстильной куклы. Около 40 мастеров и умельцев занимаются изготовлением текстильной, интерьерной, чулочной, традиционной куклой и др. Отдельные мастера достигли определенного уровня и являются членами Белорусского союза мастеров народного творчества: Чернецкая Елена Викторовна, Качан Гульнара Кенеспаевна (г.Бобруйск), Наумова Татьяна Никитична (г.п.Хотимск), Верменич Елена Дмитриевна (г.Могилев).

Учреждением культуры «Могилевский областной методический центр народного творчества и культурно-просветительной работы» инициирован и реализован ряд творческих проектов, которые направлены на изучение, сохранение и популяризацию традиции изготовления белорусских кукол: «Магілёўская лялька ў рэгіянальным строі» (2016), «Мая малая Радзіма» (2019), «Залаты Птах» (2020).

В г.Круглое проводится региональный праздник-конкурс «Свята Лялькі», который проходит ежегодно с 2016 года.

Помимо этого Центром постоянно проводятся мастер-классы, семинары по изучению традиционной белорусской куклы.

24-25 февраля 2021 года в стенах Могилевского областного методического центра народного творчества состоялся областной семинар-практикум по изготовлению традиционной на-

родной куклы «И пусть больше будет кукольниц».

В семинаре приняли участие директора и методисты районных Домов (Центров) ремесел, методисты Централизованных клубных систем, преподаватели детских школ художественных ремесел области.

В течение двух дней в теплой, дружеской атмосфере участники семинара пополняли и совершенствовали свои знания о кукле, о различных особенностях, технологиях изготовления народной куклы, обменивались опытом. Мастер-классы и теоретические занятия провела Качан Гульнара Кенеспаевна, хранитель экспонатов УК «Центр досуга и творчества г. Бобруйска», член Белорусского союза мастеров народного творчества. Она много лет изучает историю народной куклы, собрала большую коллекцию обрядовых, обереговых, игровых кукол. Выставки ее кукол проходили в разных городах Беларуси и за рубежом.

«Важно, чтобы участники поняли технологии и процесс создания куклы, понимания – через куклу мы понимаем себя, окружающий мир и т.д. Важно, чтобы во время мастер-классов участники смогли правильно настроиться. Мысленный настрой – первостепенно. Ведь с какими мыслями ты делаешь куклу и что ты в нее вкладываешь, то она и будет нести в мир», – рассказала Гульнара.

Гульнара Кенеспаевна рассказала о кукле, в первую очередь, как о предмете науки. В рамках мастер-класса первой предложила попробовать создать обережную (обереговую) куклу. Это такая кукла-помощница, основная задача которой является оберегать мир людей от всего злого, что могло в него проникнуть, а также эти куклы помогают своим создательницам в исполнении желании. Лучше всего делать такую куклу самому. Требования к изготовлению куклы просты: она должна быть крестоо-

Учеба кадров

бразной, безликой; ткань для кукол желательно использовать старую и не резать ее, а рвать; ничего нельзя прокалывать иглой – все приматывается и привязывается нитками.

Издревле куклы-обереги, обрядовые и игровые были важной частью повседневной жизни наших предков. Делали их исключительно женщины и только с добрым помыслам. Сейчас некогда утраченные традиции изготовления подобных кукол вновь возрождается.

Участники семинара на мастер-классах пробовали создавать разных кукол, при этом в каждой сохраняется своя особенность. За два дня было изготовлено 8 различных кукол: «Берегиня», «Горошина», «Неразлучники», «Пеленашки», «Каляда» и другие. Особенность известной народной куклы «Неразлучники» кроется в руке – она общая у обеих куколок, это делается для того, чтобы молодые шли по жизни «рука об руку». Кукла «Горошина» – белорусская народная кукла, главной особенностью которой является горох, который закладывали в грудь куклы.

Было интересно наблюдать за участниками, которые в свою очередь с большим любопытством брались за кусочки ткани и создавали одну за другой куколку.

Во второй день семинара участники продолжили знакомство с куклой. В этом им помогла небольшая коллекция народных кукол, найденных на территории Беларуси, которую презентовала Гульнара Кенеспаевна.

Также в этот день прошла консультация по ткачеству и вышивке белорусского рушника в рамках областного конкурса «Ручнік – шлях жыцця чалавека». Ее провела Н.В.Доменикова, ведущий методист отдела традиционного искусства и культурно-досуговой деятельности УК «Могилевский областной методический центр народного творчества и культурно-просветительной работы», народный мастер, председатель Могилевского отделения Белорусского союза мастеров народного творчества.

Участница семинара Маргарита Старостенко педагог ГУДО «ЦТДиМ «Агат» г.Могилева», является кукольницей с 2006 года и до семинара была знакома с российской, валдайской,

украинской, болгарской куклой, поделилась своими впечатлениями об участии в семинаре: «Знания, которые мы получили за эти два дня – очень полезны. У нас в учебных программах есть такое направление как «История. Традиции. Современность», а там есть такой подпункт «Белорусские традиции и обряды». Каждому обряду – своя кукла, сегодня мы с этим познакомились, что прекрасно в дальнейшем можно использовать в работе».

Ольга Андрианова, мастер народных промыслов и ремесел Краснопольского районного Дома ремесел: «Куклами я занимаюсь, но немного другими – современными в народном костюме. Маленькие куклы всегда интересовали. Понравилось, что мы делали не просто кукол, а кукол с историей. До семинара я не знала многих названии кукол, знала, что есть такая куколка, а как она называется и что значит – нет. А называла их просто – мотанками. Больше всего мне понравилось делать «Каляду», так как в ней присутствует много разных элементов».

Софья Месник, директор Заелицкого Дома ремесел ГУК «Централизованная клубная система Глусского района»: «Мне понравились «Женская доля» и «Каляда». Это более простые в изготовлении куклы. А знания, полученные на мастер-классе, в дальнейшем смело можно применять в мастер-классах для детей. Думаю, им это очень понравится».

Как сделать куклу, что такое традиционная народная кукла – сейчас все эти знания передаются больше в устной форме. От бабушки маме, от мамы ребенку и так дальше. Неспроста кукла является традицией, а в кукольной хронике, как в калейдоскопе, проносится время, культура, история. Семинар-практикум познакомил участников ближе с нашей традиционной куклой, дал начальные знания. Участницы отметили, что подобные семинары очень полезны, ведь навыки, приобретенные в процессе обучения, можно применять у себя на местах.

Кристина Башаримова,
ведущий редактор
УК «Могилевский областной методический центр НТ и КПР»

Учеба кадров

Душа народа – в песне

Под таким слоганом 31 марта прошел семинар-практикум для руководителей ансамблей народной песни, фольклорных коллективов, методистов районных централизованных клубных систем, городских учреждений культуры, детских школ искусств.

Работа с фольклорным песенным материалом требует от руководителей коллективов не только точного, тщательного, достоверного воспроизведения песни, но и понимания сакрального смысла содержания песни, духовной составляющей, которая была заложена ее создателем – народом.

Поэтому Могилевским областным методическим центром народного творчества и культурно-просветительной работы, который стал организатором семинара, уделяется большое внимание деятельности творческих коллективов, которые работают в направлении народной песни.

Глуздов А.Н.,
начальник отдела традиционного искусства и культурно-досуговой деятельности»
УК «Могилевский областной методический центр НТ и КПР»

Хмельков О.Ф.,
директор УК «Могилевский областной методический центр НТ и КПР»

Основными целями семинара-практикума организаторы ставили повышение профессиональных компетенций руководителей коллективов данной жанровой направленности, обмен опытом работы с ведущими коллективами области по сохранению и популяризации традиционного песенного фольклора, местных исполнительских традиций, поддержка самобытных исполнителей и творческих коллективов.

Открыл семинар-практикум с приветственного слова Олег Федорович Хмельков, директор Могилевского областного методического центра народного творчества. После чего, с темой «Опыт сохранения певческих традиции Могилевской области» выступил начальник отдела традиционного искусства и культурно-досуговой деятельности Александр Николаевич Глуздов.

Нужно отметить, что в Могилевской области в Государственный список историко-культурных ценностей Республики Беларусь внесены три певческие традиции: «Песенная спадчына в.Галавенчыцы» Чаусского района, «Песни традиционного свадебного и хресьбинного обрядов д.Паршино» Горецкого района», «Песни традиционного свадебного обряда д.Клин Хотимского района».

В рамках семинара-практикума, кроме теоритической части, прошли мастер-классы, которые провели руководители известных в области фольклорных коллективов из гг. Мо-

Мелещева Е.В. (руководитель),
фольклорный ансамбль «Карагод» ГУДО «Областной центр творчества г.Могилева»

гилева, Кличева, Бобруйского, Горецкого, Хотимского районов.

Мастер-класс «Сохранение местных традиций через деятельность образцового фольклорного ансамбля «Купалочка» провела Коктыш Наталья Васильевна, руководитель образцового фольклорного ансамбля «Купалочка» государственного учреждения образования «Детская школа искусств г.Кличева».

Особенности работы детского фольклорного коллектива в условиях города были освещены Мелещевой Еленой Владимировной, руководителем фольклорного ансамбля «Карагод» ГУДО «Областной центр творчества г.Могилева»: «Наш ансамбль существует с 2017 года. Детки к нам ходят от 5 до 11 лет. Мы работаем с фольклорным материалом Могилевской области, которые нам помогает доставать и наши друзья, и Могилевский областной методический центр народного творчества. Поем обрядовые песни, начинаем танцевать народные танцы, особенно детям нравятся наши белорусские игры».

Коктыш Н.В., руководитель образцового фольклорного ансамбля «Купалачка" УО «Детская школа искусств г.Кличева"

Нина Констатиновна Семенова, руководитель народного фольклорного ансамбля «Дубрава» Телуш-

Семенова Н.К. (руководитель), народный фольклорный ансамбль «Дубрава» Телушского СДК ГУК «Централизованная клубная система Бобруйского района»

Мамченко Ю.А. (руководитель),
народный фольклорный ансамбль «Адраджэнне”
районный Центр культуры
ДУК «Централизованная клубная система
Хотимского района»

Владыка Л.В. (руководитель),
народный аутентичный фольклорный ансамбль
«Паршынскія зоры»
ГУК «Централизованная клубная система
Горецкого района»

ского сельского Дома культуры ГУК «Централизованная клубная система Бобруйского района» провела мастер-класс на тему «Сохранение песенного наследия из опыта работы народного фольклорного ансамбля «Дубрава». Коллектив был создан в 1964 году и как сказала руководитель коллектива: «Удзельнікі нашага калектыву за гады яго існавання захавалі і перадалі малодшаму пакаленню шмат нашай спадчыны, калектыў можна сказаць без перапынку, увесь час падаўжае і падаўжае яе бытаванне. Свае песні мы бяром ад матуль, бабуль і старэйшых жыхарак вёсак, да якіх мы ходзім з экспедыцыямі».

Опытом работы по сохранению преемственности поколений и возрождению местного фольклора с участниками семинара поделились Мамченко Юлия Александровна, руководитель народного фольклорного ансамбля «Адраджэнне» районного Центра культуры ГУК «Централизованная клубная система Хотимского района», а также Владыко Любава Васильевна, руководитель народного аутентичного фольклорного ансамбля «Паршинские зори» ГУК «Централизованная клубная система Горецкого района».

Кристина Башаримова,
ведущий редактор УК «Могилевский областной методический центр НТ и КПР»

Шчыра віншуем!

Заслужанаму аматарскаму калектыву Рэспублікі Беларусь народнаму хору народнай песні імя В.Я.Балаханава - 45 год

Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны хор народнай песні імя В.Я.Балаханава дзяржаўнай установы культуры «Палац мастацтваў г.Бабруйска» пачаў свой творчы шлях у 1975 годзе на базе Беларускага шыннага камбіната. Стваральнікам і нязменным кіраўніком калектыву на працягу 39 гадоў быў Балаханаў Віктар Яўстаф'евіч – Заслужаны работнік культуры БССР, член Беларускага Саюза музычных дзеячаў.

Менавіта любоў да народнай песні стала галоўным сэнсам жыцця Віктара Яўстаф'евіча, яго творчасці і плённай працы. «Песню немагчыма пераказаць, песню трэба слухаць...» – так казаў некалі Віктар Яўстаф'евіч Балаханаў. Слухаеш іх і ярка ўяўляеш сабе квітнеючую Беларусь, прыгажосць яе прыроды, духоўнае багацце яе народа. У 1981 годзе Пастановай Сакратарыята Беларускага рэспубліканскага Савета прафсаюзаў калектыву было прысвоена найменне «народны

Віктар Яўстаф'евіч Балаханаў

самадзейны калектыў”. У 2006 годзе – званне «Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь”.

На сённяшні дзень Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны хор народнай песні імя В.Я.Балаханава з'яўляецца адным з вядучых калектываў Магілёўскай вобласці, які беражліва захоўвае лепшыя традыцыі харавога мастацтва. Хору ўласціва высокае выканальніцкае майстэрства і сцэнічная культура. Калектыў жыве напружанай творчай, канцэртнай, рэпетыцыйнай дзейнасцю. Планавасцю яго работы можа пазайздросціць любы творчы калектыў.

З мая 2014 года хорам кіруе Петракоў Васіль Іванавіч. У калектыве займаецца 22 удзельнікі. Гэта працоўныя і служачыя прадпрыемстваў, устаноў горада. У склад калектыву ўваходзяць жаночая і мужчынская вакальныя групы, салісты. Пры хоры дзейнічае ансамбль народнай музыкі і песні «Бліскавіца”, інструментальны ансамбль суправаджэння.

Вялікай павагай удзельнікаў хору карыстаецца народная песня, якая выконваецца з асаблівым натхненнем і любоўю. У рэпертуарнай

Васіль Іванавіч Петракоў

скарбонцы калектыву шмат цікавых, прыгожых твораў рускіх, украінскіх, беларускіх кампазітараў, народныя песні ў апрацоўцы М.П.Дрынеўскага, М.В.Сіраты, творчасць паэтаў і кампазітараў Магілёўшчыны. У праграмах хору ёсць і складаныя музычныя творы: духоўны кант, беларускія абрадавыя песні. Прыхільнасць кіраўніка да беларускіх нацыянальных песенных традыцый дае магчымасць зрабіць з простай песні шматколернае музычнае палатно, насычанае шматгалоссем, і захаваць пры гэтым народны каларыт і арыгінальнасць гучання. З пазіцыі высокага патрабавання да рэпертуару будуюцца канцэртныя праграмы хора. На канцэртах гучыць шмат песен патрыятычнага и грамадзянскага напрамку. Кожны твор выконваецца з незвычайным эмацыйным успрыманнем, што дапамагае выканаўцам стварыць вызначаны мастацкі вобраз. Адгэтуль і выразная дыкцыя, эмацыйная насычанасць і арфаэпічная правільнасць выказвання паэтычнага тэксту як у цэлым, так і ў дэталях. Тэмпераментна, яскарава раскрываюць паэтычныя вобразы песен салісты хору: Петр Байчук, Наталля Румянцава, Ігар Шаціла, Наталля Петрачэнка.

За 45 гадоў існавання ў творчай біяграфіі калектыву было шмат яркіх старонак. Калектыў вядзе

Вечар памяці «Родных песень пералівы», прысвечаны памяці В.Я.Балаханава, 2017

актыўную канцэртную дзейнасць. З творчасцю хору знаёмы аматары музычнага мастацтва Расіі: з гг.Бранска, Смаленска, Тулы, Мурманска, Васкрэсенска, Растова, Таганрога, Украіны, Польшчы, Балгарыі, Германіі.

Сваю творчасць хор прадстаўляў на гарадскіх, абласных, рэспубліканскіх, міжнародных фэстывалях і конкурсах, дзе быў адзначаны ўзнагародамі:

З прафесарам Дрынеўскім М.П., Заслужаным дзеячам мастацтваў БССР, Народным артыстам БССР

VII Міжнародны фестываль-конкурс выканальніцкага майстэрства «Открыты творчеству сердца», Брянск, РФ, 2019

• дыплом Гран-пры абласнога агляду-конкурсу вакальна-харавых калектываў, прысвечанага 70-годдзю Вялікай Перамогі ў рамках Рэспубліканскай акцыі «Харавое веча", г.Магілёў (2015г.);
• дыплом II ступені, I ступені Рэспубліканскага фестывалю харавога мастацтва «Пеўчае поле", г.Мядзель (2015г., 2019г.);
• дыпламант Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур, г.Гродна (2016г.);
• Агульнарэспубліканская акцыя «Харавое веча", г.Мінск (2015г., 2017г.);

Канцэрт у рамках Міжнароднага фестывалю народнай творчасці «Венок дружбы»

• дыпламант Рэспубліканскага конкурсу «Браслаўская харавая асамблея", г.Браслаў, (2018г.);
• дыпламант I ступені абласнога фестывалю фальклорнага мастацтва «Скарбніца Падняпроўя", г.Магілёў, (2018г.);
• лаўрэат I ступені VI Міжнароднага фестывалю-конкурсу выканальніцкага майстэрства «Адкрыты творчасці сэрца", Расія, г.Бранск, (2019г.);
• дыплом Гран-пры Міжнароднага конкурсу-фестывалю «Арт-наследие»(завочная форма) (Расія, г.Масква, 2020г.) і іншыя.

Кожнае выступленне хору – вялікае і яркае свята народнай творчасці. Калектыў знаходзіцца ў творчым пошуку, аднаўляе і папаўняе рэпертуар, стварае новыя канцэртныя нумары і праграмы, сваёй творчасцю прапагандуе нацыянальную культуру, харавое мастацтва, выхоўваючы ў гледачоў любоў да роднага краю. У творчых планах калектыву – актыўная канцэртная дзейнасць, удзел у абласных, рэспубліканскіх і міжнародных фестывалях і конкурсах, супрацоўніцтва з харавымі калектывамі ў Рэспубліцы Беларусь і за яе межамі.

Наталля Шулікава,
мастацкі кіраўнік
ДУК «Палац мастацтваў г.Бабруйска"

Шчыра віншуем!

Мастерам Могилевской области присвоен статус народного мастера

Татьяна Ковалева, г.п.Хотимск

Наталья Бернадская, г.Кричев

Двум мастерам Могилевской области присвоен статус народный мастер. Такое решение было принято на заседании республиканской экспертной комиссии, которое состоялось 6 января 2021 года. Этого статуса удостоены Наталья Бернадская, мастер вытинанки из Кричева и Татьяна Ковалева, мастер по ткачеству из Хотимска.

Подтвердили свой профессионализм народные мастера Александр Орлов (керамика, Бобруйский район) и два мастера по соломоплетению из Горок – Ирина Хизанейшвили и Елена Зущик.

Александр Орлов,
Бобруйский район

Ирина Хизанейшвили,
г.Горки

Елена Зущик,
г.Кричев

Поздравляем мастеров и желаем удерживать статус новыми творческими достижениями, усовершенствовать свое мастерство и пусть все начинания увенчаются успехом!